

Posudek na diplomovou práci - oponentský
PaedDr.Zdenka Hanková

Název: **Možnosti a meze uplatnění pedagogických inovací v současné škole**

Autorka: **Anna Libecajtová**

Obor: biologie - pedagogika

Rozsah: 82 stran + přílohy

Autorka si zvolila téma inovací jako velmi aktuální téma. Z hlediska školního vzdělávání je zásadní v současné době zavádění ŠVP, kde jsou doporučovány metody inovativní výuky.

Rozsahem a vzhledem k formálním požadavkům je práce vyhovující. Je sice neobvyklý tisk na obě strany listu, ale osobně se k tomuto „ekopřístupu“ přikláním. Struktura práce je tradiční: teoretická a praktická část. Osnova je přehledná avšak příliš rozdrobená.

Obsahově tato práce téma inovací zpracovává z perspektivy základní školy. Strukturována je od teoretického zpracování problematiky včetně historického vzhledu, přes současnou uplatnitelnost inovací v učitelské praxi (ve smyslu možnosti a mezi. Považuji za velmi obtížný úkol se zorientovat vůbec již v tom, co pod pojmem inovace ve škole chápat. Autorka věnuje podobné polemice prostor v kapitole 2.1. a 2.2. Zahnuje srovnání alternativních škol se standardními (klasickými) a tuto cestu volí k zúžení na pojem inovace. Zdá se však, že mnoho jasna do problematiky to nepřináší, protože terminologie se liší s různými autory. Samotný klíč vidí ve fenoménu změny (metody, přístupu, pojetí). To však přináší velmi široký záběr. Autorka se snaží postihnout z hlediska historie pedagogiky celou řadu nových přístupů, což přináší pro svou stručnost ploché, obecné charakteristiky. Text působí dojmem populárního článku. V tom se bohužel vytrácí hloubka samotného principu inovovat výuku. Je to znát i na jinak pěkně postavených kapitolách části 2.6. Současné pedagogické inovace. Naprosto neregistruje propojenost, či dokonce překrývání se některých. Tak je na tom projektová výuka a problémové vyučování, zde je spojitost zřejmá. Je škoda, že pokud si autorka vytyčila za cíl osobní „blíže se seznámit s těmito cestami“, zůstala jen u výčtu s popisem, nedošla k tomu jak spolu některé souvisí právě v principech a že některé dávají látku jiným. To vše však lze přičíst nezkušenosti. Nedůslednost studia literatury je ukázala v odlišení pojmů skupinová práce a kooperace. To jsou pojmy, které rozlišuje právě princip. A přitom autorka v literatuře uvádí velmi relevantní a zdařilou publikaci Kasikové, kde právě to odlišení najde bezpečně. Proč míjí právě podstatu? Co je však podstatné - a u nezkušeného (tak se naprosto přirozeně autorka v úvodu označuje) dost nepochopitelné - autorka při popisech inovací naprosto necituje autory, jako by to vše byly její myšlenky. Kde bere ty zkušenosti, podle kterých - a většinou správně - stanovila meze a možnosti? Ze svých zkušeností? Anebo z dotazníků, názorů učitelů? Jde však o teoretickou část - tedy shromáždění teoretických východisek pro praktickou část.

Cílem praktické části je zjistit, jaké inovace a jak učitelé inovace využívají ve výuce, dále determinanty postojů učitelů k jejich zavádění. Popravdě, přínosné se zdá hlavně porovnání škol. Je třeba uvést, že počet respondentů 32 - pouze na 3 školách neodpovídá „výzkumu“ ale „šetření“, autorka však prolíná oba pojmy. Takovýto záběr nemůže mít ambici výzkumu, i když se v závěru vyjadřuje k „zmapování“ situace. Snad jde o sondu. Předpokládám tedy, že závěr je pravdivý hlavně v tom, že šetření splnilo osobní očekávání autorky, těžko však má širší platnost. Výstupy dotazníkového šetření určitý potenciál jistě mají. Autorka v kapitole 3.7. dokázala, že umí uvažovat nad výsledky a dát je do správné souvislosti s teorií (viz H2 - úvaha o otevřenosti církevní školy k inovacím, počet žáků jako determinant, polemika nad kvalifikací). Oceňuji upřímnost v uznání nesprávné formulace dotazníku v souvislosti s H3 - zde se však daly očekávat problémy, neboť řada vyučujících neumí přesně odlišovat termíny - názvy jednotlivých inovací. Je otázkou, zda právě toto je podstatné pro samotný proces vyučování. Učitelé často používají „návody“ případně jejich varianty. Základ je v tom, chápou-li principy. To už ale nemá ambici ani možnost zjistit student v DP. To jen svědčí o náročnosti tématu.

Ačkoliv autorka zůstala na povrchu problematiky, v popisnosti, úvahy jsou podepřeny silnými argumenty. Zúžený ale hlubší záběr problematiky by vedl při jejím potenciálu k erudovanějšímu výsledku.

Otázky k diskusi:

1. Pracovali všichni respondenti výzkumu s vědomým porozuměním slova pojmem ve stejném odborném smyslu, jak předpokládala autorka?
2. Jak mohou učitelé užívat inovace efektivně?

Práci doporučuji k obhajobě.

V Lysé nad Labem 30.8.2009